

РЕШЕНИЕ

№ 42

гр. В., 23.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОС – В. в публично заседание на петнадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: И.Т.И.

Членове: С.Ж.С.
Л.В.Л.

при участието на секретаря Н.Ц.К.
като разглежда докладваното от С.Ж.С. Въззивно гражданско дело №
20231300500011 по описа за 2023 година

Производство е по чл.258 и сл. ГПК.

Обжалвано е решение №803 от 05.02.2020г. по гр. дело № 165 по описа за 2020 г. на В.ския районен съд. Въззивникът „Ю.Б.“ АД ЕИК * обжалва решението, с което са уважени предявените от И. М. Г., искове по чл.344, ал.1, т.1,2 и т.3 от КТ.

Поддържа се правилност и незаконосъобразност на решението. На първо място се развиват доводи, че неправилно е прието от решаващия съд, че трудовото правоотношение с ищеца е прекратено, без да е получено съответното разрешение от Инспекцията по труда. Твърди, че са допуснати нарушения на съдопроизводствените правила, свързани с приемането на заключението на психиатричната експертиза, след като са направили искане за повторна такава, евентуално за тройна експертиза. На следващо място се поддържа, че в нарушение на съдопроизводствените правила е извършена оценката на гласните доказателства по делото. Поддържа се в жалбата, че решението е необосновано. Според въззивника необоснован е изводът на съда, че ищецът е декларирал и удостоверил по надлежния ред пред работодателя преди прекратяването на трудовото правоотношение наличието на психично заболяване. Необоснован бил и изводът, че свидетелят, служител на ответното дружество е вероятно заинтересован като такъв. На следващо място се поддържа, че обжалваното решение противоречи на материалния закон.

Моли да бъде отменено решението на ВРС и бъдат отхвърлени изцяло предявените искове. Претендира за направените разноски в двете инстанции.

Ответникът по жалба И. М. Г. чрез адв. Б. е подал отговор, в който оспорва жалбата

и моли да се потвърди решението на първоинстанционния съд като правилно и законосъобразно като му се присъдят направените разноски.

В съдебно заседание твърди, че с повторното заключение на ВЛ категорично се установява, че служителят към момента на уволнението и понастоящем страда от психично заболяване, което му дава закрила по чл. 333 КТ. Този факт е бил известен на работодателя още преди уволнението, но въпреки това той не е пристъпил към процедура по вземане на мнение от ТЕЛК и предварително разрешение от Инспекцията по труда.

При първоначалното разглеждане ВОС е постановил Решение №110 от 29.07.21г. по в.гр.д. №183/2021г. по описа на съда, с което е потвърдил първоинстанционното решение на ВРС. По касационна жалба на „Ю.Б.“ АД - С. ВКС се е произнесъл с Решение №50201 от 11.01.2023г. по гр.д. №4891/2021г. на ВКС като е отменил решението на ВОС и го е върнал за ново разглеждане от друг състав. В мотивите си ВКС е приел, че съдът е нарушил разпоредбата на чл. 202 ГПК, която го задължава да прецени експертното заключение във връзка с останалите доказателства и при необходимост да назначи допълнително или повторно заключение за изясняване на релевантните за правния спор факти. Направено е подробно изложение за непълнотите при изготвяне и обсъждане на съдебно-психиатричната експертиза.

Въззивният съд след като обсъди събраните по делото доказателства и доводите на страните, намира за установено следното:

Пред първата инстанция са предявени обективно съединени иски по чл. 344, ал. 1, т. 1-3 от КТ.

Безспорно е по делото, че страните са се намирали в трудово правоотношение, по силата на което, ищецът е изпълнявал при ответната страна длъжността „управител на клон“ с работно място „Б.П.Б.“ АД, „РД П.“, „Клон В.“. Със Заповед № *1533 от 18.11.2019г. на изпълнителен директор на ответното дружество, е утвърдено длъжностно щатно разписание на „Ю.Б.“ АД, което отразява към 13.11.2019г. запазването и преминаването на трудовите правоотношения на служителите на „Б.П.Б.“ АД върху универсалния правопреемник и нов работодател „Ю.Б.“ АД, на основание чл. 123, т. 2 от КТ, съгласно Приложение № 1 към заповедта. Със същата заповед е утвърдено ново длъжностно щатно разписание на ответното дружество, което отразява извършено съкращение на щата на определени щатни бройки, което е влязло в сила от 18.11.2019г., съгласно Приложение № 2 към заповедта. Съгласно последното „Клон В.“ на Сектор „РД П.“ на Основна структурна единица „Б.П.Б.“ АД е закрит.

От показанията на разпитаният по делото свидетел Е. Г. Г. се установява, че на 25.11.2019г. на ищеца са връчени, от свидетеля - директор „Човешки ресурси“ в ответното дружество, уведомление относно деклариране на обстоятелства налагащи закрила при уволнение, предизвестие № 4225/18.11.2019г. и Заповед № 4482/18.11.2019г. на ответната страна, с която е прекратено трудовото правоотношение между страните на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, предл. първо от КТ - закрит. е на част от трудовото предприятие.

Вещото лице по назначената и изслушана съдебно-счетоводна експертиза, която не е оспорена от страните дава заключение за размера относно месечен размер на брутно трудово възнаграждение и нетно трудово възнаграждение на ищеца, съответно 1 900,00 лева и 1 710 лева. Ответната страна е заплатила на ищеца сумата от 1 559,87 лева - обезщетение по чл. 222, ал. 1 от КТ на 04.02.2020г.

Съгласно заключението на съдебно-психиатричната експертиза, приета пред ВРС, ВЛ е дало заключение след преглед на ищеца и запознаване с медицински документи, че същият страда

от психично заболяване - Остра стресова реакция , на фона на провеждано лечение по повод Смесено тревожно-депресивно разстройство и като такова се включва в заболяванията по НАРЕДБА № 5 от 20.02.1987 г. за болестите, при които работниците, боледуващи от тях, имат особена закрила съгласно чл. 333, ал. 1 от Кодекса на труда. Заболяването на ищеца е от 2012г. за което са налице медицински документи с данни за провеждани лечения.

Във връзка с дадените в решението на ВКС указания съдът е назначил повторна съдебно-психиатрична експертиза в настоящото въззивно производство,изпълнена от ВЛ д-р Н. Н.,който след като се е запознал с документацията по делото и след личен преглед на ищеца И. М. Г. е дал заключение,прието от съда като обективно,компетентно и обосновано.ВЛ д-р Н. е лекуващ лекар на И. М. Г. от 2012г. и понастоящем,поради което е запознат изключително точно със състоянието му,историята на заболяването му и проявленията.ВЛ е отговорил на поставените от ответника „Ю.Б.“АД-С. въпроси ,поставени в отговора на ИМ като е съобразил и указанията ,дадени с решението на ВКС по гр.д. №4891/2021г.

Според заключението на психиатричната експертиза оплакванията при И. М. Г. се проявяват още от 2010г. и след неуспешен опит да се справи самостоятелно в началото на 2012г. е потърсил специализирана медицинска помощ като му е било назначено лечение,което е провеждано и до момента.Поставената диагноза е „Смесено тревожно-депресивно разстройство.Протрахиран ход с рекурентни екзацербации и социална дезадаптация.“Визираните психични разстройства у освидетелствания Г. като диагноза и сигнатура фигурират и са описани като психични заболявания в Диагностичния глосарий МКБ-X ревизия и Наредба №24/07.07.2004г. за утвърждаване на медицински стандарт Психиатрия и според ВЛ биха могли да се обсъждат във вр. с чл.333 КТ.

В с.з. от 15.03.23г. категорично заявява че двете диагнози,поставени на осв. Г.,а именно:Смесено тревожно-депресивно разстройство и Остра стресова реакция са психиатрични диагнози и психични заболявания.Уточнява също,че единственият компетентен орган,който може да определи дали едно заболяване попада под хипотезата на чл.333 КТ е ТЕЛК,а Г. няма ТЕЛК решение.Задължение на работодателя е да предприеме процедура за мнение от ТЕЛК,което в случая не е направено.

При тези данни съдът достига до следните изводи:

От доказателствата по делото, безспорно се налага изводът, че към датата на връчване на заповедта на уволнение- 25.11.2019 г., работодателят е бил уведомен за факта, че уволненият служител страда от заболяване, което се ползва със специалната закрила по чл.333 КТ в момента на връчване на заповедта за уволнението, както се установява от показанията на свидетеля Г.. ВРС е не е дал вяра на показанията на свидетеля, относно твърдяното умишлено поведение на ищеца, с което поведение е осуетил произнасяне на ТЕЛК и на инспекцията по труда, чрез непопълване на процесното уведомление. ВРС е изложил подробни мотиви защо не кредитира показанията на свидетеля в тази им част. Тук следва да се добави, че показанията на свидетеля са опровергани от писмените доказателства по делото, от които се установява, че заповедта за уволнение е от 18.11.2019 г. ,но е връчена на ищеца на 25.11.2019 г., Същата е датата на изготвяне на предизвестие, а уведомлението е попълнено без да има зачерквания, както и медицинската документация , от която е видно , че заболяването на ищеца е от 2012 г.

При тези данни съдът намира, че заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение се явява незаконосъобразна, тъй като уволнението противоречи на закона и по конкретно на чл. 333, ал.1, т.3 от КТ във вр. с чл.1, ал.1, т.5 и сл. от Наредба № 5 от 20.02.1987 г. за болестите, при

които работниците, боледуващи от тях, имат особена закрила съгласно чл. 333, ал. 1 от Кодекса на труда, съобразно която правна норма, в случаите по чл. 330, ал. 2, т. 6 работодателят може да уволни само с предварително разрешение на инспекцията по труда за всеки отделен случай работник или служител, боледуващ от болест, определена в наредба на министъра на здравеопазването. В конкретния казус ищецът страда от психично заболяване, безспорно установено от заключенията по назначените психиатрични експертизи пред първата инстанция и при повторното разглеждане на делото пред въззивната инстанция.

Заключението на ВЛ д-р Н. е обективно, обстойно и компетентно, поради което съдът го приема и го приобщава към доказателствения материал. Изводите от заключението кореспондират с останалите доказателства по делото – гласни и писмени и дават отговор на поставените от страните въпроси. Целта на назначаването на експертизи е съдът да събере доказателства по въпроси, които не са от неговата компетентност и по този начин делото да бъде попълнено с доказателства за правилното разрешаване на спора. От назначените две психиатрични експертизи в производството по делото пред първата и втората инстанции не са останали неизяснени или спорни въпроси относно здравословното състояние и поставените диагнози на И. М. Г..

Заключението по назначената психиатрична експертиза дава отговор за здравословното състояние на работника, в случая за психичното му състояние, но въпросът дали е налице хипотезата на чл. 333 КТ и оттам дали са налице нарушения при уволнението на И. М. Г. е юридически и от компетентността на правоприлагащите органи.

Разпоредбата на чл. 333 КТ регламентира закрилата при уволнение, при която законът поставя законността на уволнението в зависимост от получаването на предварително разрешение от определен държавен или синдикален орган. По силата на чл. 333, ал. 1, т. 3 КТ с предварителна закрила при уволнение се ползват работниците и служителите, които боледуват от определени болести. Кои са тези болести е предвидено изрично изчерпателно в Наредба № 5 на министъра на здравеопазването за болестите, при които работниците, боледуващи от тях имат особена закрила съгласно чл. 333, ал. 1 КТ.

Практическото осъществяване на закрилата при уволнение включва предвидени в нормативния акт задължения на работодателя и на работника, който е определен за уволнение.

Предварителната закрила при уволнение по чл. 333 от КТ има обективен характер и цели да запази работника или служителя от неблагоприятните последици на уволнението по социални и хуманни критерии. В хипотезата по чл. 333, ал. 1, т. 3 от КТ тази закрила се прилага поначало във всички случаи, когато към момента на връчването на заповедта (или друг писмен акт на работодателя) за уволнението (чл. 333, ал. 7, във вр. с 335, ал. 1 от КТ) работникът или служителят страда от някое от заболяванията, посочени в чл. 1, ал. 1 от Нар. № 5/1987 г. При тази хипотеза работодателят може да уволни работника или служителя само с предварително (дадено преди връчването на писмения акт за уволнението) разрешение на инспекцията по труда за всеки отделен случай, като следва (също преди връчването на писмения акт за уволнението) да е взето и мнение на ТЕЛК (чл. 333, ал. 2 от КТ). С чл. 1, ал. 2 от Нар. № 5/1987 г. е вменено изрично задължение в тежест на работодателя да събере предварителна информация от работниците, които са определени за уволнение, страдат ли от болестите, посочени в ал. 1. Предвид обективния характер на закрилата при уволнение, нито разпоредбата на чл. 333, ал. 1 от КТ, нито тази на чл. 1 от Нар. № 5/1987 г. не вменява на работника или служителя задължение да уведомява работодателя си предварително дали страда от болестите по посочената разпоредба, нито да представя

медицински документи, удостоверяващи наличието на някое от визираните заболявания. Съгласно чл. 2 от наредбата, такова задължение за работника или служителя възниква, само когато работодателят направи изрично искане за това – с оглед изпълнение на своето задължение по чл. 1, ал. 1. Разумът на закона изисква в този случай работодателят да предостави на работника или служителя достатъчно време – разумен срок, в който последният да изпълни задължението си по чл. 2 за уведомяване и представяне на медицинската документация (като изброяването на видовете медицински документи в чл. 2 от Нар. № 5/1987 г. е само примерно, неизчерпателно). Ако в такъв случай работникът или служителят умишлено откаже съдействие на работодателя си за събиране на предварителната информация по чл. 1 от наредбата и по този начин умишлено укрие свое заболяване, посочено в тази разпоредба, то тогава, но единствено и само в този случай, неизпълнението на неговото задължение по чл. 2 от наредбата води до отпадане на закрилата по чл. 333, ал. 1, т. 3 от КТ, респ. и до отпадане на задължението на работодателя да иска мнение на ТЕЛК и разрешение от инспекцията по труда за уволнението. Такова умишлено неправомерно поведение от страна на работника или служителя би било налице във всички случаи, когато той знае, че страда от заболяване по чл. 1, ал. 1 от Нар. № 5/1987 г., и до знанието му е достигнало отправеното искане (писмено или устно) на работодателя за уведомяване и представяне на медицинска документация в разумен срок, но въпреки това работникът или служителят декларира пред работодателя, че не страда от такова заболяване, или в рамките на предоставения му срок, без извинителна причина не уведоми работодателя си за заболяването и не му предостави медицинските документи за него, с които разполага. Във всички останали случаи такъв умисъл не е налице и закрилата по чл. 333, ал. 1, т. 3 от КТ, обективна по своя характер, не отпада.

При спор между работника или служителя пред съда относно закрилата по чл. 333, ал. 1, т. 3 от КТ, съдът следва да обсъди всички доказателства по делото, които са относими към горните, релевантни за тази закрила обстоятелства. В смисъла на изложеното е и вече уеднаквената практиката на ВКС, формирана по реда на чл. 290 от ГПК (решение № 301/15.04.2010 г. по гр. дело № 4333/2008 г. на IV-то (бивше I-во) гр. отд. на ВКС, решение № 492/17.06.2010 г. по гр. дело № 477/2010 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 615/02.11.2010 г. по гр. дело № 852/2009 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 247/23.06.2011 г. по гр. дело № 960/2010 г. на IV-то гр. отд. на ВКС, решение № 853/17.12.2010 г. по гр. дело № 767/2010 г. на IV-то гр. отд. на ВКС).

Правното значение на предварителната закрила при уволнение по чл. 333 КТ е определена в чл. 344, ал. 3 КТ. Правните последици от липсата на предварително разрешение е признаване на уволнението за незаконно и отмяна на заповедта за уволнение само на това основание, без съдът да разглежда трудовия спор по същество. Без значение за настъпването на последиците по ал. 3 са причините, поради които работодателят не е поискал разрешение за уволнението. Те ще настъпят и в случаите, когато работодателят е извършил уволнението, като съзнателно не е поискал разрешение или след като го е поискал не е дочакал получаването на разрешението, както и в случаите, когато работодателят не е знаел, че съответния работник или служител се ползва от закрилата по чл. 333 КТ. В този смисъл без значение за спора е твърдението на работодателя, че не е знаел за психичното заболяване на ищеца, въпреки, че от доказателствата по делото се установява обратното.

Процедурата включва писмено искане индивидуално за всеки работник или служител с посочване на основанията, на което предстои да бъде уволнен. В Решение № 626 от 2005 г. по гражд. д. № 164/2003 г. относно закрилата по чл. 333, ал. 1 КТ се посочва, че предварителното разрешение на инспекцията по труда, а това важи и за закрилата по

ал. 3 и 4, т.е. преодоляването на закрилата, трябва да бъде налице към момента на връчване на предизвестие за уволнение, а не към момента на изтичане на неговия срок, когато трудовото правоотношение се прекратява, защото към този момент вече се изразява формираната воля на работодателя за уволнение. Изтичането на срока на предизвестие е неизбежно протичащ период от време.

С представеното уведомление, в което ищецът е посочил, че страда от психично заболяване, следва да се приеме, че служителът е изпълнил задължението си по чл. 313а КТ за уведомяване на работодателя за състоянието си. При това положение, уволненият служител се е ползвал от специалната закрила на чл. 333, ал.1, т.1 КТ. Ето защо, уволнението му е незаконно. При това положение не се налага обсъждане по същество на основанията за уволнението. При приетото, че уволнението е незаконно, искът по чл.344 ал.1 т.1 от КТ се явява основателен и доказан и като такъв следва да бъде уважен, а уволнителната заповед като незаконосъобразна отменена. Съобразно разпоредбата на чл. 333, ал. 7 КТ моментът, към който предварителната закрила се осъществява, е този на връчване на заповедта за уволнение. В Решение № 1542 от 18.10.2006 г. по гражд. д. № 3232/2003 г. на Върховния касационен съд (ВКС) изрично е посочено, че под “заповед” следва да се разбира писменото изявление по смисъла на разпоредбата на чл. 335 КТ на работодателя за прекратяване на трудовото правоотношение.

В случая за никакви предварителни действия не може да се говори. Работодателят е връчил едновременно на служителя заповедта за уволнение, предизвестие и уведомлението, в която ищецът е посочил наличието на заболяване, даващо му предварителна закрила при уволнение. При декларирано заболяване по Наредба № 5/87г. работодателят следва да даде възможност на работника/служителя да представи медицински документи, но дори и липсата на такива не е пречка същият да се изпрати за мнение на ТЕЛК. В случая такива действия от страна на работодателя не са предприети, поради което съдът приема, че предварителната закрила на ищеца не е преодоляна.

Не се и спори между страните относно липсата на предварително разрешение на инспекцията по труда и на мнение на трудово- експертната лекарска комисия по повод процесното уволнение. Работодателят и не твърди да е предприел подобни действия, поради което закрилата по чл.333, ал.1, т.3 от КТ, от която ищецът също се ползва, не е преодоляна като отделен случай на закрила, както изисква законът.

Разрешението или съгласието, следователно трябва да бъдат дадени от съответните органи и получени от работодателя към момента на връчване на предизвестие, което е крайния акт, с който завършва дейността по уволнението.

При така намерената основателност на главния иск, следва да бъдат уважени и акцесорните искове. С оглед незаконното уволнение и неговата отмяна, логически, юридически и в съотношението, в което се намира с иска по чл.344 ал.1 т.2 от КТ, следва да бъде уважен и иска за възстановяване на ищеца на предишната работа.

С обжалваното решение исковете по чл.344, ал.1, т.1 и т.2 от КТ са уважени, като изцяло е уважен и иска с правно основание чл.344, ал.1, т.3 във връзка с чл.225, ал.1 от КТ-за сумата от 2460 лв. С оглед основателността на иска по чл.344, ал.1, т.1 от КТ, РС-В. е приел за основателен и

обусловения иск с правно основание чл.344,ал.1,т.2 от КТ. А иска по чл.344,ал.1,т.3 във връзка с чл.225,ал1 от КТ е уважил изцяло до размера претендиран от ищеца, тъй като към момента на постановяване на решението са били изтекли 6 месеца от издаване на обжалваната Заповед.

Изводите на РС-В. се споделят от настоящия съдебен състав, поради което обжалваното решение следва да бъде потвърдено, като на основание чл.272 от ГПК въззивният съд препраща и към мотивите, изложени в обжалвания съдебен акт.

Поради съвпадане на изводите на първата и въззивната инстанция обжалваното решение като правилно следва да бъде потвърдено.

На въззиваемия следва да се присъдят разноските, направени от него за въззивната инстанция, поради което ответникът „Ю.Б.“ АД С. следва да бъде осъдена да му заплати сумата от 650 лева за адвокатско възнаграждение по в.гр.д. №183/21г. на ВОС и 780лв.-адвокатско възнаграждение по настоящото в.гр.д. №11/23г. на ВОС или общо 1430лв.,съгласно представен списък по чл.80 ГПК.

Водим от горните мотиви и на основание чл.271, ал.1 ГПК, въззивният съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 803 от 05.02.2021 г. постановено по гр. дело № 165 по описа за 2020 г. на В.ския районен съд.

ОСЪЖДА „Ю.Б.“ АД ЕИК *, със седалище и адрес на управление гр. С., район В., ул.“ОП“ №* да заплати на И. М. Г., ЕГН *****, от гр. В., ж.к. Г.Б.“ БЛ.* ВХ.*, аАП.* сумата 1430 лева, представляваща разноски по делото за въззивните инстанции за адвокатско възнаграждение.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____